

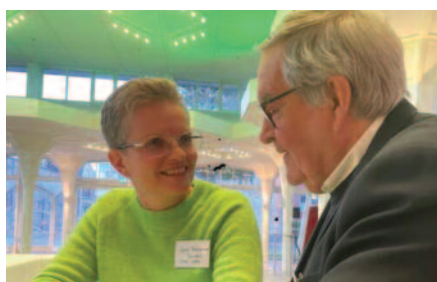

Gertie Gorzelak er valgt som støtteforeningens nye formand

Efter Preben Rudiengaards alt for tidligere død, har bestyrelsen for støtteforeningen konstitueret sig.

Det skete på et møde, hvor medlemmerne indledningsvis mindedes Preben Rudiengaard, der gennem mange år har været støtteforeningens gode og aktive formand.

I hans sted er direktør Gertie Gorzelak valgt som ny formand.

Gertie Baungaard Gorzelak har afløst nu afdøde Preben Rudiengaard som formand.

Bestyrelsen har derefter følgende sammensætning: formand Gertie Gorzelak, Esbjerg, næstformand Frede Dalum, Esbjerg, kasserer Christian Bendixen, Esbjerg, sekretær Marianne S. Pedersen, Esbjerg, Lis Roy, Varde, Michaela Lydixen, Esbjerg, Hanne Meyer, Esbjerg, Tom Arnt Thorup, Varde, Hans Jørgensen, Ribe og suppleant Freddy Christensen, Fanø.

Af Hasse Jørgensen

Preben Rudiengaard in memoriam

Med tidligere folketingsmedlem og borgmester Preben Rudiengaards død, er et lys slukket og en stor personlighed gået bort.

Han var en markant personlighed og en mand med sine meningers mod – både som politiker og som privatperson. Han var et meget socialt og empatisk menneske, der gennem hele sin karriere både som læge og senere embedslæge og som politiker talte menigmands sag. Han var ikke bange for at sige "toppen" i mod, og hvis han fandt noget uretfærdigt, helmede han ikke, før der var rådet bod på uretfærdigheden. Preben Rudiengaard var dog også den pragmatiske mand, der søgte løsninger fremfor konfrontationerne.

Preben Rudiengaard var ved sin død formand for Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland i Esbjerg. Og netop støtteforeningen og dermed også hospice, hvor han var associeret medlem af bestyrelsen, havde stor gavn ikke alene af hans faglige kunnen og viden som læge, men også af hans store menneskelige egenskaber. Dertil kom, at han som mangeårig formand for folketingets sundhedsudvalg og som

byrådsmedlem og borgmester kendte det politiske system indefra. Noget, der ofte gavrede i forhandlingssituationer.

Preben Rudiengaard havde et lyst sind og var af natur optimist. Hans humor var legendarisk, og han havde en stor lyrisk åre, der ofte kom til udtryk i taler ved selskabelige lejligheder.

Rudiengaard, som han ofte kaldtes i daglig tale, stammede fra Gentofte og var søn af møbelfabrikant Åge Rudiengaard Rasmussen og hustru Solveig Rudiengaard Rasmussen. Parret drev i mange år møbelfabrik i hovedstaden under navnet GP Møbler, og fabrikken blev senere flyttet til Ribe.

Preben Rudiengaard blev uddannet læge ved Københavns Universitet, og han blev speciallæge i almen medicin og samfundsmedicin.

Efter turnus år på sygehuset i Tønder og praktiserende læge i Skærbæk, flyttede Rudiengaard til Herning, hvor han blev embedslæge i det daværende Ringkøbing Amt.

Her traf han sin senere kone, kunstneren Kirsten Rudiengaard, og parret

flyttede til Ribe, hvor Preben Rudiengaard blev ledende embedslæge, og de faldt hurtigt til i domkirkebyen.

Vi i støtteforeningens bestyrelse vil savne en stor arbejdskraft og et stort menneske.

Æret være Preben Rudiengaards minde.

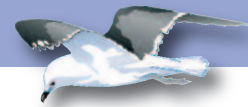
*Af Hasse Jørgensen
på vegne af
støtteforeningens bestyrelse.*

MobilePay

**Giv en gave via MobilePay
nummer 70 09 84**

Gaver der ønskes fradrag for, skal indbetales til bankkonto nr. 2540 – 6286 586 005.

Støtteforeningen skal give "flødeskummet" og udbrede kendskabet til hospice

- Støtteforeningen skal være noget ekstra. Det, der giver "flødeskummet". Ud over den gode standard service, som der er på hospice, skal støtteforeningen være det, der giver det ekstra både i forhold til patienter, pårørende og ansatte.

Sådan definerer den nyvalgte formand for støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland i Esbjerg, direktør Spar Nord, bankområde Esbjerg, Gertie Baungaard Gorzelak, umiddelbart støtteforeningens primære formål. Men et andet og også vigtigt formål er at udbrede kendskab til hospice og den ide og de tanker, der ligger bag dette tilbud til terminalpatienter.

- Det ekstra, støtteforeningen kan give, er måske det, der gør det lidt lettere at komme igennem en ellers svær tid, siger Gertie Baungaard Gorzelak.

Med de penge, støtteforeningen samler ind, er der mulighed for at give tilskud til en lang række projekter og ønsker på hospice Sydvestjylland i Esbjerg. Støtteforeningen blev etableret før hospice blev en realitet. Støtteforeningen var således en aktiv aktør i etableringen af hospice, og siden har foreningen på en lang række områder hjulpet med en økonomisk håndsrækning. Det gælder eksempelvis aflønningen af en frivilligkoordinator, der organiserer arbejdet med de mange frivillige, der hjælper på hospice. Det gælder tilskud til konkrete projekter, og det gælder tilskud til kurser og efteruddannelse for personalet.

De frivillige er limen

- Og netop de frivillige er limen, der binder meget sammen. Og sådan er det rigtig mange steder i samfundet. Når der er en koordinator, sørger man også for, at de frivillige kræfter arbejder i samme retning. Nogle steder ser man, at de af hjertets godhed arbejder i forskellige retninger og spænder ben for hinanden. Men det er man ude

Gertie Baungaard Gorzelak.

over her, siger Gertie Baungaard Gorzelak.

- *Hvorfor gik du ind i bestyrelsesarbejdet i støtteforeningen?*

- Jeg har på egen krop oplevet hospice. Jeg havde en god veninde, der var indlagt i tre uger, og jeg oplevede, hvordan hospice gjorde en stor forskel. Hospice kan noget, sygehusene og plejehjemmene trods deres store indsats ikke kan.

- Det er en rigtig grim oplevelse at miste en god veninde, men det var paradoksalt nok også en god oplevelse, som jeg synes, at jeg blev klogere af.

Hospice kan aftabusere døden

- Det, hospice kan, er også med til at aftabusere døden. Mange har svært ved at tale om døden, men det bliver lettere i en ramme som hospice giver.

- *Hvordan?*

- Der sker noget med de pårørende. Som pårørende går man fra at være en form for plejepersonale til at være mere mental støtte. Der sker noget med opgaverne, når man kommer på

hospice. Det er som om, man bidrager med noget andet. Man får tid til de samtaler, der er så vigtige både for patienten og pårørende.

Gertie Baungaard Gorzelak fortæller, at hun var der ved veninden i tre uger og sov der flere gange på skift med andre veninder. Patienten var klar til det sidste og organiserede selv, hvilke veninder, der skulle være der hvornår.

- Den første gang, jeg sov der, tog jeg selv min dyne med, men hospice har det hele, og de rykkede sengene sammen, så vi kunne holde hinanden i hånden.

Får en anden rolle

- I situationen med en patient i hjemmet drukner man ofte i den fysiske omsorg. Men på hospice får man en anden rolle. Her er personalet til at tage sig af den fysiske omsorg. På hospice kan man være der. Man kan læse en bog, man kan se en film, man kan tale sammen eller blot tie sammen.

- Og det bliver lettere at bære sorgen på hospice.

Gertie Baungaard Gorzelak fortæller videre, at man som pårørende på hospice får en anden og ny rolle.

- Man bliver en del af hospices ressourcer. Når man sover i værelset med patienten, er man der. Det betyder, at personalet ikke hele tiden behøver at kigge ind for at se, at alt er i orden. Omvendt betyder det for den pårørende, at man ved, at hjælpen er lige udenfor døren, hvis der skulle ske noget voldsomt.

Kendskabet skal øges

Den nyvalgte formand peger også på, at en vigtig opgave for støtteforenin-

gen er at udbrede kendskabet til hospice.

- Rigtig mange ved ikke, hvad hospice er, og det gælder også indenfor fagfolk som læger og sygeplejersker.

Vi har hørt historier om, at pårørende har spurgt deres læge, om en terminal patient ikke kunne komme på hospice, hvortil lægen har sagt, at det ikke kunne betale sig at søge, for der var ikke plads.

- Sagen var bare, at der var plads.

- Jeg har selv været bestyrelsesfor-

mand for en skole, hvor vi havde ledige pladser i de forskellige klasser. Men rygtet ude i byen gik på, at det ikke kunne betale sig at søge, for der var ventelister. Det var der ikke. De kom først, da vi fik manet rygterne i jorden.

- Og vi må hellere i både skoler og på hospice have ventelister fremfor tomme pladser, konstaterer Gertie Baungaard Gorzelak, der gerne vil udtrykke sin store tak for den tillid, der er vist hende som nyvalgt formand.

- Jeg glæder mig rigtig meget til arbejdet.

Af Hasse Jørgensen

J-dagen blev markeret traditionen tro

Mange traditioner er for mange mennesker knyttet til j-dagen – den dag, hvor Tuborg frigiver årets juleøl.

Nogle mødes hjemme for at nyde de gyldne dråber, mens andre går i byen sammen med venner og bekendte, og i mange restauranter og værtshuse er der pyntet op i dagens anledning.

Også på hospice i Esbjerg festligholder man denne dag. Her pyntes der også op efter alle kunstens regler, og der leveres dejlig musik af de glade spillemænd, mens patienter, pårørende ansatte og frivillige nyder et par hyggelige timer med en rigtig god stemning.

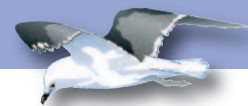
J-dagen er i øvrigt altid den første fredag i november. Normalt frigiver Tuborg først juleøllen ved 21-tiden om aftenen, men hospice har fået en dis-

pensation til at gøre det allerede om eftermiddagen, så flest mulige kan være med.

Af Hasse Jørgensen

Til døden os skiller

”For mig er det vigtigste, at vi får en værdig død, og det kan et ophold på et hospice i den grad bidrage til”

I den netop udgivne bog af Charlotte og Christina Bøving: ”Til døden os skiller – Kunsten at leve – ikke kun overleve” er der et indlæg ved nu afdøde formand for støtteforeningen, Preben Rudiengaard.

Vi har af forfatterne fået lov at gengive indlægget her:

”Vi har 250 hospicepladser på landsplan i Danmark, og selv om konceptet er dateret helt tilbage til middelalderen, så er den version, vi kender i dag, fra 1960’ernes England.

Hospice betyder herberg, og selv om mange forbinder det med livets endestation, så er det et meget livsberkæftende sted at være – både for personalet, de frivillige, patienterne og deres pårørende.

Det, vi prioriterer allerhøjest, er tid til den enkelte. Mens sygehusvæsnet er karakteriseret ved at køre efter faste procedurer og skabeloner, så kan vi dække helt andre behov. Vi bruger meget tid på at snakke om det nært forestående – nemlig døden. De fleste af vores patienter er faktisk ikke så bange for at skulle dø, men de går meget op i, hvad der skal ske med deres pårørende. Så vi oplever, at der er en masse uafklarede spørgsmål om det emne. Det er den svære, eller vi kan også sige den gode samtale, som vi bruger meget tid på.

Jeg tror, man får et bedre liv, hvis man ved, at man ikke er udødelig. Jeg oplever, at vi lever i en tid, hvor det hele drejer sig om at køre derudad, og det med døden er noget, vi først vil tænke på senere. Folk forholder sig kort sagt ikke til den.

Jeg har selv to børn og fire børnebørn, som jeg prøver at få til at forstå, at livet ikke varer evigt, men jeg kender det jo fra mig selv. Det begynder først rigtig at beskæftige én, når man kommer op

Forsiden til Charlotte og Christina Bøvings bog.

i alderen. Nu er jeg så kommet i den livsfase, hvor jeg erkender, at jeg skal dø. Mit største ønske er blot, at jeg får en værdig afslutning på mit liv. Det, jeg frygter allermost, er at komme til at

sidde som min kone, Kirsten, som intet kan fysisk, men hvor hovedet fungerer.

Kirsten har PLS (primær lateral sklerose) og kan kun kommunikere med

omverdenen via en øjestyret computer. Hun skriver tit til mig: Jeg vil ikke leve mere. Vi skal jo alle sammen dø, og for mig er det vigtigste, at vi får en værdig død, og det kan et ophold på et hospice i den grad bidrage til.

Desværre bliver tilbuddet ikke udnyttet optimalt efter min mening, fordi der hersker uvidenhed i patientgrupper, patientforeninger og blandt vores professionelle fagfolk. Det viser sig blandt andet ved, at størstedelen af vores patienter har cancer, men hvad med dem, der er terminal KOL, hjertepatienter og så videre? De kan have lige så meget brug for et hospice.

Mange mennesker tror desværre også, at det koster penge, men det gør det ikke. En anden ting er, at patienterne tit kommer alt for sent til os. Vi skal have ændret holdningen om, at det er et dødshospital, for det er så meget

andet. Nogle gange oplever vi, at når patienterne har været her i tre uger, så blomstrer de op, så de kan komme hjem igen. Vi skal nå frem til en erkendelse af, at et hospice er et tilbud, som næsten alle kan få gavn af, hvis man er blevet visiteret til det.

Hvorfor tager folk på ferie en gang imellem? Fordi de skal ud af hverdagens trummerum, og det er det samme med et hospice. Det kan være et kærlig komment pusterum – ikke kun for de døende, men også for de pårørende. At de kan blive aflastet lidt. I øjeblikket kan vi klare efterspørgslen på pladser, men begynder vi at lukke lidt mere op for KOL og hjertepatienter, vil hospicesystemet bryde sammen. Derfor håber jeg, at man fra kommunernes side kan sørge for at få lidt mere hospicelignende forhold ind på landets plejehjem. Herunder flere økonomiske ressourcer til for eksempel personale,

så der kan komme mere fokus på tid og nærvær til den enkelte.

Da min kone i sin tid fik sin diagnose, kunne hun stadig tale, så vi fik snakket al ting igennem. Alt er skrevet ned. Jeg har fundet et gravsted på Ribe Kirkegård, og Kirsten vil gerne have en høj, smal gravsten. Hun var anerkendt kunstner i mange år med sine farverige malerier og spændende skulpturer, så vi har aftalt at få tilrettet stenen, så den minder om et staffeli. Og når den tid kommer, vil der være plads til begge vores navne”

Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland takker familien Bøving, idet vi har fået tilladelse til at bringe ovennævnte i vores Nyhedsbrev.

*v/ sekretær
Marianne Struck Pedersen*

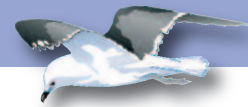
Shantykor besøgte Hospice

Der bydes med jævnlige mellemrum på mange former for underholdning på Hospice Sydvestjylland i Esbjerg, for det handler om at gøre tiden under indlæggelsen så god som mulig for

både patienterne men også for deres pårørende. Og her kan musikken noget. Den kan blandt andet være med til at sprede triste tanker, og den kan føre folk sammen. Et af de kor, der har

besøgt hospice for nylig, er det esbjergensiske Shantykor Capstan, der gav en dejlig koncert med kendte og mindre kendte shanty- og sømandssange.

Sponsorer sikrer to ønskede projekter ved hospice i Esbjerg

Takket været nogle gode sponsorater, er to længe nærede ønsker på Hospice Sydvestjylland i Esbjerg nu ved at gå i opfyldelse.

Håndværkerne er gået i gang med dels opførelsen af et overdækket indgangsparti til hospice og dels et nyt orangeri

Sådan kommer det nye indgangsparti til at se ud.

på terrassen ved hospice. Det nye orangeri skal sikre rygerne et sted at ryge uden de skal sidde i fri luft også om vinteren.

Hospicechef Ragnhild Rabjerg glæder sig over, at de to projekter nu bliver en realitet.

- Vi vil gerne sikre vores patienter, deres pårørende og personalet de bedste rammer. Indgangspartiet betyder, at pårørende ikke efter klokken 14,30, hvor hoveddøren låses, skal stå og vente i regnvejrr på, at døren bliver låst op. Desuden er det dejligt med en overdækket indgang ved ankomst af liggende transportere, ligesom det også giver bedre forhold ved udsyngninger, siger Ragnhild Rabjerg.

Luftfotoet viser det nye ryge-orangeris placering lige ved udgangen til haven.

Begge projekter skulle efter planerne være færdige inden jul.

Rygeorangeriet er sponsoreret af Heinrich og Laurine Jessens Fond, medens indgangspartiet er sponsoreret af Varelatteriet, Esbjerg Fonden og Hoffmann Fonden.

Af Hasse Jørgensen

Ældste danske hospice blev 30 år i år

I år er det 30 år siden, at Danmarks første hospice, Sct. Lukasstiftelsens Hospice i Hellerup ved København, blev taget i brug.

Fra at have til huse i en bygning, er Sct. Lukasstiftelsens hospice udvidet med et udgående team, ligesom der også er kommet et hospice for unge og børn til.

I dag er der 20 hospice fordelt over hele landet, mens der er i alt 55 palliative enheder - herunder hospice - i hele Danmark.

Ordet hospice betyder herberg, og er en gammel tradition, som dateres helt tilbage til korstogenes tid, hvor hospicer blev oprettet til at tage sig af de syge, de døende og de vejfarende. De syge blev indlagt på en plejeafdeling, imens de døende og de vejfarende delte lokaler. Baggrunden for denne opdeling var, at den døende også blev opfattet som en rejsende, en rejsende på vej til Guds rige.

Den moderne hospicebevægelse har sit udgangspunkt i 1950'ernes London, hvor Dame Cicely Saunders oprettede det første moderne hospice, St. Christopher's Hospice. Det er herfra de danske hospicer har hentet inspiration.

Hospice er for alle med livstruende og alvorlig sygdom, hvor døden er nært forestående. Ophold på Hospice er gratis under loven om frit sygehusvalg.

Hospicefilosofien bygger på ideen om, at den syge kan få den nødvendige hjælp til at kunne leve fuldt og helt til det sidste. Så Hospice handler langt mere om liv, end om død.

Hospice hjælper ved at anvende alle facetter af den lindrende behandling, pleje og omsorg, men også ved at undgå meningsløs behandling med avanceret teknologi, som kan opretholde livsfunktioner - men ikke fastholde liv uden mening.

Formålet er at lindre og at give den syge og de pårørende mulighed for at dele de svære tanker, der er forbundet med sygdommen og den forestående død.

På et Hospice er der læger, sygeplejersker og andre med erfaring inden for den lindrende indsats. Det professionelle og højt specialiserede går hånd i hånd med respekt for det enkelte menneskes særlige værdi og medmenneskelige omsorg, hvor de nære og små ting også tillægges stor betydning.

Af Hasse Jørgensen

**Støtteforeningen
ønsker alle en
Glædelig Jul
og et Godt Nytår**

Kære alle Støtteforeningsmedlemmer og læsere af vort blad

Advent og julen nærmer sig. Allehelgen med dens minder og navneoplæsning i kirkerne af dem, der døde siden sidste november, er bag os, og alle segl sættes til for fejre den kommende julehøjtid.

Nisser og engle ses overalt, ikke mindst i forretninger og butikcentre, der for længst er pyntet op med gran og røde og hvide farver. Alt går efter devisen: køb og gør glad og glæd dig til julen og dens gode mad.

Men der er også andre ting, der spiller med i vore sind i denne tid, hvor familien står i centrum. De små glæder sig, og tiden går alt for langsomt for dem, men for forældrene går det alt for hurtigt, for de voksne skal nå det hele, så alle kan være glade.

I salmen Velkommen igen Guds engle små byder Grundtvig julen velkommen med dens solskinsklæder, engle og klingende frost. Han nævner også det gamle ord om, at vi ikke må bære julen ud. Alle gæster og dem, der kom til huset, skulle smage husets øl og bagværk. En gammel kone sagde engang til mig: "du skal have så meget, at du kan spille på dig". Hun mente det.

Grundtvig nævner i salmen også et ord, vi har svært ved at tolke, nemlig julesorg. Han selv følte sig ensom og uden håb om tingenes tilstand i kirken. Han var også spændt på, hvordan det ville gå i kirken juledag. Alligevel fik han kræfter til julenat 1824 at skrive en salme, som han læste op julemorgen med sit ønske om at julesorgen måtte slukes. For mennesker anno 2022 gælder det samme, at alting ikke er fryd og gammen, men vi kæmper for det gode og for hinanden.

Vi kender sikkert til stress, tristhed og træthed, måske sorg over en af de kære, som vi har mistet, hvorfor det kan være svært at leve op til julen med dens forventninger og glæde over julen, dens sange og salmer og samvær med andre.

Jeg tror ikke, vi kommer uden om det gamle ord: uden julesorg, kommer der ingen juleglæde. Derfor byder digteren Guds engle velkommen, De kommer sange og håb om at Jesu fødsel må være begyndelsen til en ny virkelighed med trøst og håb i menneskers liv. Det blev hørt for snart 300 år siden, men det samme håb hører vi også om i en ny salme, som Lars Busk Sørensen i 2006 skrev både tekst og melodi til. Den er trykt i bogen "100 salmer" og møder os med håb og løfter om at den almægtige "med barnehånd bevæger verden"

Hermed vil jeg ønske jer alle en forventningsfuld Advent og en glædelig Jul

Af Frede Dalum

Så hør dem da endnu en gang, de løfterige ord, som himlens høje engle sang om julefred på jord. Vær stille bange sind, og læg dig kolde vind, mens Gud med barnehånd bevæger verden.

Og hærges jordens lille sted af had og hykleri, og lyder fromme ord om fred som blodig ironi, her lever dog et håb, her går et længselsråb, at Gud med barnehånd bevæger verden.

Og går du her som en af dem, der ingen stjerne ser, og synes julens Betlehem dig fjern fra det der sker, måske det da er dig, som ser en anden vej, mens Gud med barnehånd bevæger verden.

Ja, syng igen guds englekor, måske, måske engang begynder denne mørke jord at nynne jeres sang. Vær stille bange sind, og læg dig kolde vind, mens Gud med barnehånd bevæger verden.

*Tekst: Lars Busk Sørensen
Musik: Willy Egmose*

Støtteforeningens nyhedsbrev

Nyhedsbrevet udgives af Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland, Kirkegade 70, 6700 Esbjerg.

Nyhedsbrevet udsendes 2-4 gange årligt.

Redaktion: Frede Dalum
Hans Jørgensen
Tom Arnt Thorup
Michaela Lydiksen
Freddy Christensen

Facebook

- Læs nyhedsbrevet elektronisk

Læs nyhedsbrevet elektronisk, spred budskabet - giv det videre til en ven

"Like" Støtteforeningens Facebookside
www.facebook.com/hospicevenner/

MobilePay

Giv en gave via MobilePay nummer 70 09 84

Gaver der ønskes fradrag for, skal indbetales til bankkonto. nr. 2540 – 6286 586 005.